

הצעה לפתרון הבחינה בלשון – שאלון ב. חורף 2008

מוגש ע"י צוות לשון בלחמן:

קוים לדמותו של נוער המסכים

פרק ראשון - הבנה והבעה

חלק א: הבנה (20 נקודות)

1. שני כינויים:

- (1) 'צבר' - הנוער נתפס כקוצני מבחוץ ומתוק במפנים כפרי הצבר.
(2) 'יהודי חדש' - נוער גאה ועצמאי, דור שלא הכיר שת ההשפלה של חיי הגלות של הדור ה"ישן".

2. דוגמאות התומכות בטענה:

- (1) בזכות ההתפתחות הטכנולוגית והחשיפה למקורות המידע נעשתה החברה הישראלית רב תרבותית ופתוחה יותר לעולם (פסקה ב)
(2) ההתפתחות הטכנולוגית אפשרה לנוער הישראלי חשיפה גם לשפות אחרות, ובהן האנגלית, אשר הפכה להיות מרכזית בשפתם (פסקה ה)

3. א. (2) ל"תרבות המסך יש היבטים חיוביים לצד היבטים שליליים, לכן יש לדעת כיצד לנצלה בתבונה.

ב. במאמר מציג הכותב את ההיבטים החיוביים והשליליים של "נוער המסכים" ובפסקת הסיום מסכם "אין כל סיכוי מעשי להיאבק בהתפתחויות האלה...יש רק לדעת לנצלן בצורה נבונה יותר." (שורות 71 - 73)

4. כותב המאמר היה משלים עם תופעה זו. מצד אחד הוא מברך על הפתיחות התרבותית שיצרה גם פתיחות לשונית לשפות זרות, אך יחד עם זאת ייתכן שהיה מצר השימוש במשלב נמוך של השפה האנגלית.

5. א. לדעת הכותב, למרות הנגישות של הנוער כיום לחומרים כתובים באינטרנט, עדיין שכרו בהפסדו, כיוון שהוא מתרחק מקריאת ספרים.
- ב. "עם זאת" (בקשר לוגי של ניגוד), "אין ספק", "מפסידים", "מצמצמת".
- ג. שאלת עמדה; התשובה נתונה לדעתו של כל נבחן בתנאי שהתשובה תנומק בהתאם.

חלק ג: טקסטים מן המקורות (10 נקודות)

8. א. (1) ביקש, פנה אל מישהו בבקשה כי יעשה דבר מה או ייתן לו דבר (2). המשנה כולה עוסקת בפניית העם אל האל להורדת גשמים, ובהקשר זה המילה "מבקשים" הוא המתאים ביותר.
- (2) המשורר מבטיח לאהובתו שייתן לה את כל מה שתשאל (4).
- (3) סיומת Xין לציון רבים שלקוחה מן השפה הארמית.
- ב. משמעותו של השם 'מרחשוון' הוא החודש השמיני. בעברית של ימינו אנו תופסים באופן מוטעה את האותיות 'מר' כאילו היו תחילית, ואז משמיטים אותן.
- ג. חג הסוכות
- ד. בשלושה בחשוון מתחילים להתפלל לבוא גשמים, אבל רבן גמליאל מציע לבקש את הגשמים בשבעה בחשוון, 15 יום אחרי חג הסוכות, כדי שיספיקו אחרוני העולים לרגל להגיע לנהר הפרת (המקום הרחוק ביותר מירושלים שהגיעו ממנו עולי הרגל) לפני רדת הגשמים.

פרק שני - תחביר (24 נקודות)

9. שאלת חובה

א.

I. משפט מורכב:

עיקרי - פשוט "נער...עלול להישאר...ממשי"

פסוקית לוואי - פשוטה "שמשקיע...המחשב"

II. משפט איחוי:

איבר א - פשוט.

איבר ב - פשוט.

III. משפט מורכב:

עיקרי - פשוט בעל נשוא כולל. "בדרכ' האנגלית...אינה...השפה"

פסוקית לוואי - פשוטה. "המשמשת...האלקטרונית"

ב. אינה = אוגד.

ג. נער, אם תשקיע שעות רבות מול המסך, אתה עלול להישאר בלי מעגל חברתי ממשי.

10. א. (1) משפטים: I, IV

(2) אפשרות אחת: רבים מבני הנוער - אין להם עניין בקריאת ספרים.

אפשרות שנייה: קריאת ספרים - לרבים מבני הנוער אין עניין בה.

אפשרות שלישית: ספרים - לרבים מבני הנוער אין עניין בקריאתם.

ב. (1) משפט II

(2) היא = נושא

11. א. לזואי

ב. תיאור מקום

ג. לזואי

ד. נושא

ה. מושא

ו. נושא

12. א. משפט I

ב. משפט מורכב.

ג. פסוקית לזואי

פסוקית לזואי.

13. א. (2)

ב. ילדים ובני נוער = נושא כולל.

על התפתחותם ועל דמותם = מושא כולל.

ג. הכותב טוען שילדים ובני נוער יכולים להישאר מרותקים ל"אלקטרוניקה" הזאת

רבות.

שעות

פרק שלישי - מערכת הצורות (26 נקודות)

14. שאלת חובה

- א. פצוי - פ-צ--י/ה
- ב. צליה - צ-ל-י/ה
- ג. תצומו - צ-ו-מ
- ד. התבססות - ב-ס-ס

הפעל

15. א. (1) I נוכח. ח. ים - נ-כ-ח (שלמים)

(2) י-כ-ח

(3)

I קל

II נפעל

III הפעיל

IV התפעל

ב. (2) בזמן (זמן עתיד לעומת הווה).

16. א. (1) הפועל ה.ר.צו.ו.ר.צו.הם מאותו שורש. ר-צ-י/ה

(2)

I. י.ר.צו.

II. י.ר.צו.

III. י.ר.צו.

IV. י.ר.צו.

ב. (1) ת.כ.שלו

ג. (2) מ.ב.י.ט.ים

השם

17. א.

(1) שורש במשקל

(2) במילה כינויים - צורן נטייה (של ריבוי), ובמילה כנות - צורן גזירה (של השם המופשט)

ב. (1) מ.ח.שוב, מ.סוד, ת.פ.קוד

(2) המילה 'מ.סוד' היא שם פעולה של הפועל מ.סוד, שגזור משם העצם מ.סוד, אשר גזור מן השורש י-ס-ד.

18. א.

שורש במשקל	בסיס + צורן סופי
כתבת	השגיות
דמות	ישראליות
חזות	מהות
	מנהיגות
	חומרנית

ב. השמות ת.ח.ל.ית וה.ת.ח.ל.ה לא נוצרו באותה דרך תצורה.